מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לחשב מחיר ליחידה ולהשוות בין מבצעים שונים כדי לבחור במשתלם ביותר
- להבין מהו מע״מ ולחשב מחיר לפני ואחרי המס
- לתכנן תקציב אישי מאוזן הכולל הוצאות קבועות וחיסכון
- לזהות טקטיקות שיווק מטעות ולהפעיל כלים לעצירה ולוויסות לפני קנייה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – הכרות עם המושגים

1. ב – המחיר של גרם אחד, ליטר אחד או ק״ג אחד מהמוצר
2. ב – כדי להשוות בין מוצרים בגדלים שונים ולדעת מה באמת משתלם
3. ב – 5 ₪

חלק ב׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – תרגול חישובים

1. 20
2. 15
3. 30

חלק ג׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – השוואת מבצעים

1. ד (קונים מוצר אחד ומקבלים שני מוצרים באותו מחיר)
2. א (אריזה גדולה יותר שלרוב זולה יותר ליחידה)
3. ב (מורידים אחוז מסוים מהמחיר המקורי)
4. ג (המחיר לגרם, לליטר או לק״ג – כלי להשוואה)

חלק ד׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – חשיבה והשוואה

1. אריזה א: 6 ₪ לליטר. אריזה ב: 5.5 ₪ לליטר. אריזת 2 הליטר משתלמת יותר
2. יתכן שהמוצר יתקלקל לפני שיספיקו לאכול הכל; לפעמים אריזה רגילה יותר בזולה ליחידה מהמבצע

חלק ה׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – מה זוכרים?

1. א – מס ערך מוסף שנוסף למחיר רוב המוצרים והשירותים
2. ב – למימון שירותים כמו חינוך, בריאות וכבישים

חלק ו׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – עובדות ותרגול

1. נכון – זהו שיעור המע״מ הנהוג מינואר 2025
2. לא נכון – המחיר על המדף כבר כולל מע״מ

חלק ז׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – חישובים

1. 1.18
2. 118
3. 236
4. 100

חלק ח׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – יישום

1. מע״מ: 9 ₪ (50×0.18). מחיר סופי: 59 ₪ (50×1.18)
2. 59÷1.18 = 50 ₪

חלק ט׳ – פרק 3 • תכנון תקציב חודשי – מכירים את הכללים

1. ב – 400 ₪
2. ג – 40 ₪

חלק י׳ – פרק 3 • תכנון תקציב חודשי – נכון או לא נכון

1. נכון – אחד הכללים קובע חיסכון של 10% לפחות, כלומר 40 ₪ מתוך 400 ₪
2. לא נכון – הכלל קובע שבילויים ואוכל בחוץ ביחד לא יכולים לעבור חצי מהתקציב

חלק י״א – פרק 3 • תכנון תקציב חודשי – השלמת מספרים

1. 400
2. 40

חלק י״ב – פרק 4 • כרטיס או מזומן ובדיקת קבלות – מה אתם זוכרים?

1. א – רואים בדיוק כמה כסף יוצא מהארנק
2. א – נוח לשאת, בלי צורך בעודף במזומן
3. א – מסמך שמפרט את הפריטים, הכמויות והמחירים ששולמו
4. א – כדי לוודא שההנחה חושבה נכון וסכום התשלום תואם

חלק י״ג – פרק 4 • כרטיס או מזומן ובדיקת קבלות – מתאימים מושג להסבר

- 1 – ג (תשלום בשטרות ובמטבעות, רואים בדיוק כמה כסף יצא)
- 2 – ה (תשלום בלי להוציא כסף מהארנק באותו רגע)
- 3 – ד (מסמך שמפרט את כל הפריטים, הכמויות והמחירים ששולמו)
- 4 – ב (ההפרש בין הסכום ששולם לבין מחיר הקנייה בפועל)
- 5 – א (למשל הנחה שלא חושבה או עודף שגוי, שצריך לאתר ולתקן)

חלק י״ד – פרק 4 • כרטיס או מזומן ובדיקת קבלות – חושבים ובודקים

1. מזומן: כשרוצים לשלוט בהוצאות ולא לחרוג מתקציב מוגדר. כרטיס: בקנייה גדולה או כשאין מספיק מזומן בכיס, ובלבד שיש כיסוי בחשבון
2. 3 כפול 12 שווה 36 שקלים, בקבלה נרשם 32 שקלים בטעות - חסרים 4 שקלים
3. ההנחה לא חושבה בקבלה. הסכום הנכון הוא 64 שקלים (80 פחות 20 אחוז)
4. בכרטיס לא רואים את הכסף יוצא בפועל, לכן קשה יותר להרגיש את ההוצאה ולעצור בזמן

חלק ט״ו – פרק 5 • מלכודות שיווק ועצירה לפני קנייה – מה זה עש״ן ד״ק

1. נכון – עוצרים, משחררים, נושמים, דיבור עצמי, קדימה
2. נכון – זה השלב הראשון – לא לוחצים מיד על קנייה
3. נכון – שואלים את עצמי: האם באמת צריך? מה המחיר האמיתי?
4. לא נכון – השיטה מתאימה לכל רגע של פיתוי לקנות, גם הודעת מבצע קטנה בטלפון

חלק ט״ז – פרק 5 • מלכודות שיווק ועצירה לפני קנייה – מזהים את המלכודת

1. א – ליצור תחושת דחיפות כדי שתקנו מהר בלי לחשוב
2. א – 450 ₪
3. א – עוצרים ולא לוחצים מיד על קנייה
4. א – עוצר/ת, נושם/ת ובודק/ת: האם צריך? מה המחיר באמת? מה אני מפסיד/ה?
5. א – כי בכל זאת מוציאים את הכסף שתוכנן לטיול, רק שזה פחות מורגש

חלק י״ז – פרק 5 • מלכודות שיווק ועצירה לפני קנייה – חושבים לעומק

1. עוצרים, משחררים, נושמים, דיבור עצמי, קדימה – לפי הסדר הזה
2. תשובה פתוחה – משפט עם ביטוי כמו "רק היום" או "נשארו 3 יחידות", ותיאור שלב עצירה ובדיקה לפי עש״ן ד״ק
3. לדוגמה: היה יכול לשאול את עצמו האם הוא באמת צריך את המוצר ומה הוא מפסיד אם לא יקנה עכשיו

חלק י״ח – פרק 6 • התמודדות אחרי טעות בקנייה – מכירים את גש״ר מאח״ד

1. לא נכון – גש״ר מאח״ד עוזר אחרי טעות או חרטה על קנייה, לא לפני
2. נכון – ש = שכל – לחשוב מה אפשר לעשות עכשיו
3. נכון – ערוץ הרגש מאפשר להגיד 'אני מאוכזב/ת'

חלק י״ט – פרק 6 • התמודדות אחרי טעות בקנייה – מתאימים ערוץ ודוגמה

- 1 – ג (שותים מים, הולכים קצת, נושמים)
- 2 – א (מה אפשר לעשות עכשיו? להחזיר? למכור?)
- 3 – ו (אומרים: אני מאוכזב/ת)
- 4 – ב (טעות היא שיעור, בפעם הבאה אעצור)
- 5 – ד (מספרים להורה, למורה או לחבר/ה)
- 6 – ה (מדמיינים את הקנייה הבאה בתכנון)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מראה חלוקה נכונה במחיר (לדוגמה: מחיר ÷ כמות) והשוואה מספרית בין שתי אפשרויות
- תשובה טובה כוללת שימוש נכון בנוסחה (מחיר × 1.18) והסבר קצר על מה המדינה עושה עם כסף המסים
- תשובה טובה מראה חלוקת סכום קבוע בין קטגוריות כולל סעיף חיסכון של לפחות 10%

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לשלושה שיעורים: פרקים 1-2 בשיעור ראשון, 3-4 בשני, 5-6 בשלישי, עם סיכום קצר בסוף כל שיעור
- לתלמידים מתקשים אפשר להתחיל מתרגילי מחיר ליחידה פשוטים (רמת ה׳-ו׳) לפני המעבר לתרגילי חט״ב עם אחוזים ומע״מ
- מומלץ לקיים דיון קבוצתי קצר על פרק 'מלכודות שיווק' לפני העבודה העצמאית, כדי לשתף דוגמאות מהחיים
- לתלמידים מתקדמים אפשר להוסיף אתגר: לתכנן תקציב משפחתי עם שינוי בלתי צפוי (כמו בדוגמת יום ההולדת באתר)

חוברת תרגול – יוצאים לקניות: צרכנות נבונה

🛒 יוצאים לקניות – צרכנות נבונה בכל הרמות

חט״ב · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מחיר ליחידה והנחות
2. פרק 2 – מע״מ וחישובי מחיר
3. פרק 3 – תכנון תקציב חודשי
4. פרק 4 – כרטיס או מזומן ובדיקת קבלות
5. פרק 5 – מלכודות שיווק ועצירה לפני קנייה
6. פרק 6 – התמודדות אחרי טעות בקנייה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – יוצאים לקניות: צרכנות נבונה

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת לומדים על קניות חכמות. פותרים כל פרק בתור, ובודקים בסוף כל פרק מה הבנתם.

📖 מילון קטן:

מחיר ליחידה	כמה עולה גרם, ק״ג או ליטר אחד מהמוצר
מע״מ	מס ערך מוסף – מס שנוסף למחיר רוב המוצרים והשירותים
תקציב	תכנון מראש כמה כסף יש וכמה אפשר להוציא על כל דבר
הנחה	הורדה של סכום או אחוז מהמחיר המקורי
צורך	דבר שחייבים כדי לחיות, כמו אוכל או ניקיון
רצון	דבר שנעים לקנות אבל אפשר גם בלעדיו
עש״ן ד״ק	שיטה לעצור לפני קנייה: עוצרים, משחררים, נושמים, דיבור עצמי, קדימה
גש״ר מאח״ד	שיטה להתמודד עם חרטה: גוף, שכל, רגש, אמונה ומשמעות, חברה, דמיון
עודף	הכסף שמחזירים לקונה כשמשלמים יותר מהמחיר
קבלה	המסמך שמראה מה קנינו וכמה שילמנו

1 חלק א׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – הכרות עם המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מחיר ליחידה מראה כמה עולה כמות קטנה וקבועה מהמוצר

א) המחיר הכולל של כל האריזה ב) המחיר של גרם אחד, ליטר אחד או ק״ג אחד מהמוצר

ג) המחיר אחרי הנחה בלבד ד) המחיר עם מע״מ בלבד

2. מחיר ליחידה עוזר להשוות אריזות בגדלים שונים

א) כדי לדעת את צבע האריזה ב) כדי להשוות בין מוצרים בגדלים שונים ולדעת מה באמת משתלם

ג) כדי לדעת את תאריך התפוגה ד) כדי לבדוק אם יש מע״מ

3. מחלקים את המחיר במספר היחידות של 100 גרם באריזה

א) 2.5 ₪ ב) 5 ₪ ג) 10 ₪ ד) 25 ₪

2 חלק ב׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – תרגול חישובים

השלימו את המילה החסרה.

1. שקית אורז של 1 ק״ג עולה 20 ₪. המחיר לק״ג הוא _____ ₪

2. בקבוק שמן של 2 ליטר עולה 30 ₪. המחיר לליטר הוא _____ ₪

3. חבילת חטיפים עולה 24 ₪ אחרי הנחה של 20%. המחיר המקורי היה _____ ₪

3 חלק ג׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – השוואת מבצעים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. 1+1	___	**א.** אריזה גדולה יותר שלרוב זולה יותר ליחידה
2. אריזת חיסכון	___	**ב.** מורידים אחוז מסוים מהמחיר המקורי
3. הנחה באחוזים	___	**ג.** המחיר לגרם, לליטר או לק״ג – כלי להשוואה
4. מחיר ליחידה	___	**ד.** קונים מוצר אחד ומקבלים שני מוצרים באותו מחיר

4 חלק ד׳ – פרק 1 • מחיר ליחידה והנחות – חשיבה והשוואה

ענו בקצרה.

1. בחנות יש שתי אריזות חלב: אחת של 1 ליטר ב-6 ₪, ושנייה של 2 ליטר ב-11 ₪. חשבו את המחיר לליטר בכל אריזה וקבעו איזו משתלמת יותר

2. חברה שלכם רוצה לקנות אריזת ענק של חטיפים כי '1+1' נשמע כמו עסקה טובה, בלי לבדוק את המחיר ליחידה. כתבו לה שתי סיבות למה כדאי לבדוק קודם

5 חלק ה׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – מה זוכרים?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המילה מע״מ מתארת?

(א) מס ערך מוסף שנוסף למחיר רוב המוצרים והשירותים (ב) הנחה שניתנת בחנות

(ג) עמלה שהבנק גובה (ד) מחיר ליחידה של מוצר

2. למה טוב שיש מע״מ למדינה?

(א) רק למשכורות עובדי החנויות (ב) למימון שירותים כמו חינוך, בריאות וכבישים

(ג) להחזרה לכל קונה בסוף השנה (ד) לתשלום לבעלי החנויות בלבד

6 חלק ו׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – עובדות ותרגול

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שיעור המע״מ בישראל הוא 18%	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	המחיר שרואים על המדף בחנות הוא לפני מע״מ, וצריך להוסיף אותו בקופה	☐	☐

7 חלק ז׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – חישובים

השלימו את המילה החסרה.

1. מחיר כולל = מחיר לפני מע״מ × _____

2. מוצר עולה 100 ₪ לפני מע״מ. המחיר הכולל הוא _____ ₪

3. מוצר עולה 200 ₪ לפני מע״מ. המחיר הכולל הוא _____ ₪

4. מחיר כולל של מוצר הוא 118 ₪. המחיר לפני מע״מ הוא _____ ₪

8 חלק ח׳ – פרק 2 • מע״מ וחישובי מחיר – יישום

ענו בקצרה.

1. מוצר עולה 50 ₪ לפני מע״מ. חשבו כמה מע״מ משלמים וכמה המחיר הסופי

2. מחיר כולל של מוצר הוא 59 ₪. כמה הוא עלה לפני מע״מ? הראו את החישוב

9 חלק ט׳ – פרק 3 • תכנון תקציב חודשי – מכירים את הכללים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה כסף יש בתרגיל?

א) 300 ₪ ב) 400 ₪ ג) 500 ₪ ד) 1000 ₪

2. כמה כסף חובה להקציב לתחבורה?

א) 20 ₪ ב) 30 ₪ ג) 40 ₪ ד) 50 ₪

10 חלק י׳ – פרק 3 • תכנון תקציב חודשי – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפי הכללים, צריך לחסוך לפחות 10% מהתקציב החודשי	☐	☐
2	מותר להוציא על בילויים ואוכל בחוץ יחד יותר מחצי מהתקציב	☐	☐

11 חלק י"א – פרק 3 • תכנון תקציב חודשי – השלמת מספרים

השלימו את המילה החסרה.

1. התקציב החודשי בתרגיל חייב להיות בדיוק _____ ₪, לא פחות ולא יותר

2. אם חייבים לחסוך 10% לפחות מתוך 400 ₪, הסכום המינימלי לחיסכון הוא _____ ₪

12 חלק י"ב – פרק 4 • כרטיס או מזומן ובדיקת קבלות – מה אתם זוכרים?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה טוב בתשלום בשטרות ומטבעות?

א) רואים בדיוק כמה כסף יוצא מהארנק ב) מקבלים הנחה אוטומטית ג) אי אפשר לאבד אותו

ד) הוא תמיד זול יותר מכרטיס

2. מה טוב בתשלום בכרטיס?

א) נוח לשאת, בלי צורך בעודף במזומן ב) תמיד זול יותר מתשלום במזומן

ג) אי אפשר להוציא יותר ממה שיש בחשבון ד) אין צורך לבדוק קבלה

3. מה זו קבלה שמקבלים בקופה?

א) מסמך שמפרט את הפריטים, הכמויות והמחירים ששולמו ב) פתק שמבטיח הנחה בקנייה הבאה

ג) שם אחר למבצע בחנות ד) כרטיס חברות בחנות

4. למה כדאי לבדוק קבלה אחרי מבצע?

א) כדי לוודא שההנחה חושבה נכון וסכום התשלום תואם ב) כדי לדעת מתי החנות פתוחה

ג) כדי לבדוק את שם המוכר/ת ד) אין צורך לבדוק

13 חלק י"ג – פרק 4 • כרטיס או מזומן ובדיקת קבלות – מתאימים מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מזומן	___	**א.** למשל הנחה שלא חושבה או עודף שגוי, שצריך לאתר ולתקן
2. כרטיס אשראי	___	**ב.** ההפרש בין הסכום ששולם לבין מחיר הקנייה בפועל
3. קבלה	___	**ג.** תשלום בשטרות ובמטבעות, רואים בדיוק כמה כסף יצא
4. עודף	___	**ד.** מסמך שמפרט את כל הפריטים, הכמויות והמחירים ששולמו
5. טעות בקבלה	___	**ה.** תשלום בלי להוציא כסף מהארנק באותו רגע

14 חלק י"ד – פרק 4 • כרטיס או מזומן ובדיקת קבלות – חושבים ובודקים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. תארו מצב שבו עדיף לשלם במזומן, ומצב שבו עדיף לשלם בכרטיס. נמקו את הבחירה בכל מצב

2. בקבלה נרשם: 3 יחידות במחיר 12 שקלים ליחידה, סה"כ 32 שקלים. בדקו אם הסכום נכון, ואם לא – כתבו את הסכום הנכון

3. קניתם מוצר ב-80 שקלים עם הנחה של 20 אחוז, אך בקבלה מופיע המחיר המלא בלי הנחה. מה הטעות, ומה הסכום שהייתם צריכים לשלם?

4. למה לפעמים מוציאים יותר כסף כששולמים בכרטיס אשראי מאשר במזומן? הסבירו

15 חלק ט״ו – פרק 5 • מלכודות שיווק ועצירה לפני קנייה – מה זה עש״ן ד״ק

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	עש״ן ד״ק הם ראשי תיבות של חמישה שלבים שעושים לפני קנייה	☐	☐
2	האות ע׳ בעש״ן ד״ק מסמלת את השלב "עוצרים"	☐	☐
3	האות ד׳ בעש״ן ד״ק מסמלת את השלב "דיבור עצמי"	☐	☐
4	שיטת עש״ן ד״ק מתאימה רק לקניות גדולות מאוד, לא להודעות מבצע קטנות	☐	☐

16 חלק ט״ז – פרק 5 • מלכודות שיווק ועצירה לפני קנייה – מזהים את המלכודת

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה כתוב בהודעה שהמבצע נגמר בעוד 10 דקות?

(א) ליצור תחושת דחיפות כדי שתקנו מהר בלי לחשוב (ב) לתת מידע מדויק על כמות המלאי בחנות

(ג) להסביר כמה הנעליים איכותיות (ד) לחסוך לקונה זמן בדרך לחנות

2. באתר, הנעליים במבצע עולות אחרי ההנחה

א) 450 ₪ ב) 400 ₪ ג) 350 ₪ ד) 500 ₪

3. מה עושים קודם כל כשמקבלים הודעת מבצע?

א) עוצרים ולא לוחצים מיד על קנייה ב) קונים מהר לפני שהמבצע נגמר

ג) מתעלמים לגמרי ולא בודקים כלום ד) מבקשים כרטיס אשראי מההורים

4. באיזו התנהגות מהדוגמה באתר רואים "דיבור עצמי" נכון לפני קנייה?

א) עוצר/ת, נושם/ת ובודק/ת: האם צריך? מה המחיר באמת? מה אני מפסיד/ה?

ב) קונה מיד כי 40% זה הרבה ג) קונה בתשלומים כדי שלא ירגיש בהוצאה

ד) מתעלם/ת מההודעה בלי לחשוב

5. למה קנייה "בתשלומים כדי שלא ירגיש" נחשבת לבחירה בעייתית בדוגמה מהאתר?

א) כי בכל זאת מוציאים את הכסף שתוכנן לטיול, רק שזה פחות מורגש

ב) כי תשלומים תמיד עולים יותר כסף במע״מ ג) כי אי אפשר לשלם בתשלומים על נעליים

ד) כי זו הדרך הכי יקרה לקנות

17 חלק י״ז – פרק 5 • מלכודות שיווק ועצירה לפני קנייה – חושבים לעומק

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. סדרו במילים שלכם את חמשת השלבים של עש״ן ד״ק לפי הסדר הנכון, מהראשון לאחרון

2. כתבו משפט פרסומי אחר (לא מהדוגמה באתר) שיוצר תחושת דחיפות מלאכותית, ותארו איך הייתם עוצרים לפני שקונים לפיו

3. מישהו קנה בהודעת מבצע והתחרט מיד אחר כך. הסבירו בקצרה איך היה יכול למנוע זאת בעזרת שלב ה"דיבור עצמי"

18 חלק י״ח – פרק 6 • התמודדות אחרי טעות בקנייה – מכירים את גש״ר מאח״ד

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	גש״ר מאח״ד הוא שיטה שמשתמשים בה לפני שקונים, כדי להחליט אם לקנות	☐	☐
2	האות ש׳ בגש״ר מאח״ד מייצגת את הערוץ שכל	☐	☐
3	מותר להרגיש מאוכזבים אחרי שטעינו בקנייה	☐	☐

19 חלק י״ט – פרק 6 • התמודדות אחרי טעות בקנייה – מתאימים ערוץ ודוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. גוף	____	**א.** מה אפשר לעשות עכשיו? להחזיר? למכור?
2. שכל	____	**ב.** טעות היא שיעור, בפעם הבאה אעצור
3. רגש	____	**ג.** שותים מים, הולכים קצת, נושמים
4. אמונה ומשמעות	____	**ד.** מספרים להורה, למורה או לחבר/ה
5. חברה	____	**ה.** מדמיינים את הקנייה הבאה בתכנון
6. דמיון	____	**ו.** אומרים: אני מאוכזב/ת

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת לחשב מחיר ליחידה ולהשוות בין שני מוצרים דומים?

האם אני יודע/ת להסביר מהו מע״מ ולחשב מחיר כולל מע״מ?

האם אני מצליח/ה לתכנן תקציב קבוע ולהשאיר ממנו חיסכון?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀